

Domowina

Žělowe směrnice w lětomu 2025 a 2026

Předśłowo žělowych směrnicy

Žělowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa za dwělětnu periodu až do přichodnej glownej zgromažiny w lěće 2027. Wóni su se na 23. glownej zgromažinje Domowiny přiwzeli a tworje zakład za žělabnosť wóloných gremijow kšywoweho zwězka. Rozpšawa wó zwopšawdnjenju žělowych směrnicy předsedpožyjo se glownej zgromažinje w lěće 2027.

Zwopšawdnjenje toś tych směrnicy koordiněrujo zwězkowe předsedařstwo z pomocu swójojo prezidija, žělowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a cłonkojske towaristwa/zwězki smy do wužětanja směrnicy zapřimjeli.

I. Zwězk Łužyskich Serbow

Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow – jo zastupnica zajmow serbskego luda. Jeje cłonkojske župy, kupki a towaristwa su nosarje towarisnostneho žywjenja w Serbach. Jich žěło pódprěš jo nam bytostny nadawk. Aktiwne sobužěło jednotliwcow, towaristwow, župow a organow Domowiny přisi zwopšawdnjenju wobzamknjenjow Domowiny jo zakład za wuspěšne statkowanje kšywoweho zwězka. Zgromadnje wabimy za statkowanje w Domowinje. Kuždy, lěc jednotliwc abo towaristwo, jo nam ako cłonk kšywoweho zwězka witany. Zakład za zgromadne žěło tworje wustawki a program Domowiny.

1. Domowina spěchujo kulturu mjazsobneho respekta a zasajžujo se za zwěžanosć w našej towarisności. We Łužycy póbzujujemy luži, serbski w zjawnosći powědaš. Wuwijanje a skšusjenje serbskeje identity a serbskego wědobnja, wósebnje pla młodostnych, pódprěrujemy z wótpowědnymi napšawami. Wót namócy, diskriminacije abo šćuwanja pótrjefjonym póbitujemy našu pódprěru a pomoc.
2. Za spěchowanje mjazsobnej wuměny župow a cłonkojskich towaristwow Domowiny přewježo předsedař Domowiny dwójcy wob lěto zarědowanje ze županami a předsedarjami.
3. Z nacasnym wenkownym wustupowanim wabi Domowina wšyknych zajmcow, wósebnje tek dorost, do zgromadnego žěla za přichod Serbow pód kšywom Domowiny – wšojadno, lěc cesnoamtski abo glownoamtski.
4. Domowina, jeje župy a towaristwa, woplěwaju kontakty k přijašelam Serbow w słowjańskem wukraju, k pótomnikom Serbow w tu- a wukraju ako teke k narodnym mjeńšinam w Europje. W toś tom wobłuku dežało se lětnje na 20 interakcijow přewjasć.
5. Z Mytom Domowiny, Cesnym znamuškom, Mytom Domowiny za dorost a ze “Serbskim Dudakom” wucěsijo Domowina kuždy lěto wósoby za wuznamne cesnoamtske statkowanje na wšych pólach narodnego žěla.

II. Politiske zastupnistwo

Domowina zastupujo zajmy serbskego luda. Toś to zastupnistwo jo w serbskima kaznjoma kraja Bramborska a Lichotnego stata Sakska zapisane. Wóna stara se wó rozšyrjenje pšawow a winowatosćow za sobu- a samopóstajenje, pšedewšym w serbskich politiskich, kulturnych a kubłańskich nastupnosćach. Jadnamy ze wšyknymi demokratiskimi akterami na komunalnej, krajnej, zwězkowej ako tek europejskej rowninje. Wužaržujomy kontakty k narodnym mjeńšynom a drugim ludam. Pši tom jo nam wažne, wědu wó Serbach we Łužycy a zwenka njeje dalej rozšyrjowaś.

1. Domowina zasajžujo se za to, aby se programa z koaliciskeju dogronjenjowu Sakskeje a Bramborskeje pótrjefjece serbske nastupnosći z boka kněžařstwowu zwopšawdniłej. Dalej zasajžujo se za pšepšajenje politiskich pominanjow, kótarež jo Domowina krajnyma sejmoma pósrědniła.
2. Domowina stara so wó to, až se politiske pominanja za serbske šulstwo w Sakskej, kótarež jo zwězkowe pšedsedařstwo 2024 na naraženje Serbskego šulskiego towaristwa pšiwzeło, realizěruju.
3. Domowina zasajžujo se w Sakskej za to, až se kubłański koncept 2plus do wótpowědnego póstajenja zapšimjejo a zwopšawdniho.
4. Domowina formulěrujo ako powědařka zajmow Serbow politiske stojnišća a je pó pótrjebje z dalšnymi gremijami wótgłosujo (na pšikład ze Serbskima radoma w Bramborskej a Sakskej, ze Załožboweju radu a Mjeńšynoweju radu).
5. Domowina jo aktiwny člonk Mjeńšynoweje rady Nimskeje a wótgłosujo se w toś tej ze zastupjarjami tamnych narodnych mjeńšynow. W nadawku Mjeńšynoweje rady wobgospodarjujo Domowina ako nosař Mjeńšynowy sekretariat w Barlinju.
6. Domowina stara se wó to, až se na zwězkowej rowninje na serbske zajmy žiwa. Wósebnje pak se zasajžujo za garantiju trjebneho pówušenje financnych srědkow za Załožbu za serbski lud.
7. Ako zastupjařka zajmow Serbow pósrědnjujo Domowina serbske pozicije na mjazynarodnej, zwězkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej rowninje. Za to pówołujo zastupjarjow Serbow do wótpowědných gremijow a pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žělabnosći.
8. Domowina jo nosařka Serwisowego běrowa za serbsku rěč w komunalnych nastupnosćach. Wóna zasajžujo se za dljukodobne zawěšćenje toś teje póslužby ako teke serbskego komunalnego programa.
9. Domowina wužěła sebje pšeglěd wó komunach w serbskem sedleńskem rumje a z kótarymi napšawami toś te serbsku rěč spěchuju. Domowina jo partnařka wšyknym komunam pši spěchowanju a rewitalizaciji serbskeje rěcy.
10. Domowina zastupujo z aktiwnym žěłom w organizacijoma FUEN a MENS serbske zajmy na europejskej rowninje. Wóna jo mjazy drugim člonk w słowjańskej, kubłańskej ako teke non-kin-state kupce FUEN.
11. Domowina jo člonk organizacije CIOFF a woplěwa kontakty k dalšnym kulturnym kupkam a organizatoram folklornych festiwalow. Wobžělenje na zarědowanjach CIOFF a jeje nimskeje sekcije, kaž tek trjebne pšizěła zastojnstwo Domowiny zarucyjo.
12. Domowina zasajžujo se zaměrnje za to, aby se na Bramborskej techniskej uniwersiće Chóšebuz-Zły Komorow studij wucabnikojstwa za serbsčinu za dolny schójženěk zarědował.

III. Šćit a wóžroženje serbskeje rěcy

Serbska rěc jo nam nejdrotnejše derbstwo našych přdownikow. Jeje woplěwanje, šćit a wóžroženje jo nam nejwažnejši nadawk. Pózbuzujomy familije k woplěwanju serbskeje rěcy. Zasajžujomy se za zwopšawdnenje efektiwnych, rěc spěchujucych napšawow za wšykne generacije, wósebnje w žišownjach a šulach. Pšewježomy a pódpěrujomy napšawy k wóžywjenu serbskeje rěcy wšuži tam, žož wóna tuchylu kšuty wobstatk zjawneho žywnjenja njejo. Napóranje nowych rěcnych rumow jo wažny wobstatk našych procowanjow.

1. Ako Domowina žiwamy na to, až we wšednej komunikaciji, w našych gremijach a na pósejženjach serbsčinu ako jadnańsku a wobchadnu rěc wužywamy.
2. Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ kooperěruje ze župami a kubłanišćami pši wugótowanju familijowych a rěc spěchujucych zarědowanjow a napšawow.
3. Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ wuugbajo ako pšípóznata nosařka młožinskeje pomocy a na zakłaže dogronow z wokrejsoma Budyšin a Zgorjelc socialne młožinske žěło. Ako nosař Dolnoserskego internata w Chóšebuzu a internata Serbskego gymnazija w Budyšinje bitujo RCW wuknikom druge doma a serbski powědajucu zgromadnosć.
4. Rěcny centrum WITAJ analizěruje w Dolnej Łužycy pšechad žiši z WITAJ-kupkow w žišowanjach do zakładnych šulow z bilingualneju wučbu. Na toš tom zakłaže wužěła RCW strategiske napšawy a konkretne naraženja za efektiwnu wugótowanje w pšedšulskem lěše.
5. Domowina jo partnařka za wšykne kubłanišća ze serbskimi póbitowanjami. Wóna jo w šulskich konferencach wšyknich šulow ze serbskim póbitowanim w serbskem sedleńskim rumje póražujucu člónk a žiwa na jich serbske zajmy.
6. Domowina pódpěruje zwopšawdnenje ako teke dalejpisanje Drugego krajnego plana ku skšusěnu dolnoserskeje rěcy Bramborskeje a Drugego plana napšawow Sakskego statnego kněžařstwa k pózbuzowanju a wóžywjenu wužywanja serbskeje rěcy. Za zwopšawdnenje planow stej kněžařstwje zagronitej.
7. Domowina koncentrěruje se pši rěcnym planowanju wósebnje na pósrědnjenje serbsčiny ako tek na statusowe planowanje:
 - Domowina angažěruje se w Dolnej Łužycy za projekt "Zorja". W Sakskej jo Domowina nosař projekta ZARI – Seši za regionalnu identitu a s serbsku rěc.
 - Rěcny centrum Witaj wuwija pšeložowański program sotra.app za dolno- a górnoserbsku rěc wobstawnje dalej. Pši tom wusměrjo se na to, sotra.app z funkciju rěcneho spóznawanja a pšedcytanja zwězaš.
 - Rěcny centrum WITAJ wužěła certifikaciju górnjo- a dolnoserskich rěcnych zamóžnosćow pó Zgromadnem europejskem referencnem ramiku za rěcy, aby se wósebnje status serbskeje rěcy pówušył.
8. Domowina angažěruje se na politiskej rowninje za dalejwuwiše noseceje struktury za dłužkodobne pšewježenje serbskich digitalizaciskich projektow.
9. Domowina póbitujo praktiki, pšewód zakóńcacych žěłow a žěło na honorarowej bazy za wšykne generacije. Dalej rozšyrjuje swóje zwenkašulske serbske póbitowanja za žiši we wuskej kooperaciji z tšešimi.
10. Domowina póbitujo maminorěcny ako teke wuknjecym člónkam Domowiny dalejkubłanja w serbskima rěcoma na pólu stilistiki abo literarneje rěcy. Rownocasnje wuwija móžnosći dalšnych rěcnych kursow we wšakorakich formach a intensitach.
11. Domowina pšewóžujo monitoring rěcneho stawa wuknikow w górnjoserbsčinje (output) ako tekež monitoring pódateje wučby dolnoserbsčiny (input).

IV. Kultura a sport, wuměłstwo a wědomnosć

Kulturne žěło, sportowe gibanje, wuměłstwo a wědomnosć su wažne słupy serbskego žywjenja a žěłabnosći kšywownego zwězka. Rowno tak su aktery na toś tych pólach póslańce našogo luda we Łužycy a zwenka njeje. Pódpěrujemy wuměnu wósebnje ze słowjańskim wukrajom a drugim narodami. Spěchujemy zgromadne žěło serbskich institucijow z cesnoamtskimi akterami. Zgromadne projekty institucijow wobogašuju kulturne žywjenje w Serbach.

1. Domowina spěchujo zachowanje a woplěwanje serbskich nałogow. Domowina zmócnijo widnosć bogatosći toś toho derbstwa pšez napšawy, ako na pśikład aktiwne wobžělenje w projekće UNESCO 5 – derbstwo Łužycy / herbstwo Łužicy.
2. Domowina wuwija a pódpěrujo napšawy nastupajuce imaterielneho kulturnego derbstwa (IKD), kótarež spěchuju wótpowědne struktury a rozměše za IKD ako zakładny wobstatk serbskeje kultury. Z tym skšusijo se w serbskem luže wědobnje ako nosař IKD. Rownocasnje rozšyrjujo se widnosć serbskeje žyweje kultury. Swěženje a nałogi Łužyskich Serbow w běgu lěta su južo wót lěta 2014 wobstatk imaterielneho kulturnego derbstwa Nimskeje. Na dlejšy cas se pšespytujo na tom zaklaže toś te teke do wótpowědneje UNESCO-lisćiny zapisaš daś.
3. Ako kšywo župow a towaristwow pšewježo a zagronijo Domowina serbske zarědowanja, kenž słuže spěchowanju a skšusenju serbskeje identity a zgromadnosći ako teke mjazsobnjeje wuměny. Wóna pšewóžujo akterow a organizatorow pśi pśigótach a pšewježenju zgromadnych zarědowanjow serbskich institucijow a towaristwow. Mjazy drugim pšewježo abo organizěrujo
 - lětnje 10 nazymskich koncertow.
 - XV. Mjazynarodny folklorny festiwal Łužyca – Łužica wot 26.06. do 29.06.2025
 - 10. Mjazynarodny festiwal dudakow wot 19.06. do 21.06.2026
 - pśigótowanje za wobžělenje serbskeju mustwowu na EUROPEAŽE, kótaraž se wótmějo 2028 w regionje Friaul-Julisch Venetien w Italskej.
4. Regionalne muzeje, domowniske špy a městnosći zmakeńa a wopominanja pokazuju na žywe serbske stawizny. Jich dalšne wobstaše jo nam wjelgin wažne. Domowina nažěłajo zgromadnje z partnerjami a nosarjami analyzu a perspektiwu za zmócnjenje a rěčne wuwěše małych muzejow a domowniskich špow.
5. Domowina pódpěrujo organizatoriski wuměnu mjazy serbskimi sportowymi akterami. Nazgónjenja serbskeje zgromadnosći pšinosuju k skšusenju narodneho wědobnja. Domowina rědujo wobžělenje serbskich wubrankow na sportowych zarědowanjach.

V. Nabóžno-narodne žywjenje

Bogate derbstwo nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow jo wobstatk žywjenja wjele Serbow, teke za pśichodne generacije. Jich aktiwne woplěwanje jo wažny zakład za wutwórjenje a skšusjenje teke narodnego wědobnja. Wósady su njewuzbytne serbske rěčne rumy, socialne seši a domownja za žywu wěru Serbow.

1. Domowina pódpěrujo katolskich a ewangelskich kšesćijanow pśi pšewježenju nabóžno-narodnych pšedewzešow.
2. Domowina pódpěrujo serbskich kšesćijanow pśi jich procowanjach, aby se na narodne zajmy a zachowanie serbskich rěcnych rumow w cerkwinskih strukturach žiwało.
3. Domowina wótgłosujo se zgromadne žěło w nabóžno-narodnych nastupnošćach z ewangelskimi a katolskimi wósadami w serbskem rěcnem rumje, z Towaristwom Cyrila a Metoda z.t. (TCM), ze Serbskim ewangelskim towaristwom z.t. (SET) a Spěchowanskim towaristwom za serbsku rěc w cerkwi z.t.

VI. Łužyca ako góspodaŕski rum

Góspodaŕstwo jo rěp Łužyce a wobwliwujo njepósrědnje socialne połoženje našeje domownje a serbskego luda. Ze spěchowanim serbskeje rěcy a kultury pówušyjomy atraktiwitu regiona. Wósebnje dwójo- a wěcejrěčnosť jo za lužyske pšedewzeša wudobytk. Pódpěrujomy napšawy, kótarež pógnuwaju regionalne góspodaŕstwo k wužywanju serbskeje rěcy. Zasajžujomy se za kooperaciju Łužyce z pśihranicnymi stronami Pólskeje a Českeje. . Wugronijomy se za łagodny turizm, kótaryž zmóžnijo góšćam serbsku kulturu we Łužycy zeznawaš.

1. Domowina pódpěrujo towaristwo Serbski kulturny turizm w procowanju, eksistěruje kólasowaŕske sćažki pód mjenim "Serbske impresije" mjazy Górnej a Dolnej Łužycy wutwariš, je zwěžaš a ako kulturno-rěčne sćažki kwalificěrowaš. Na pólu turizma maju se kontakty k turistiskim zwězkam Sakskeje a Bramborskeje wutwariš.
2. Domowina pšewježo w kooperaciji z regionalnymi pšedewzešami symposium k spěchowanju serbskeje rěcy a kultury.
3. Domowina spóscijo "Myto za góspodaŕstwo" ako pśipóznaše za pśikładne spěchowanie serbskosći w góspodaŕstwje.
4. Domowina pódpěrujo serbske šule pśi organizěrowanju a pšewježenju pówołaŕskich wikow, aby wukniki serbskich pšedewzešarjow a serbske institucije zeznali.
5. Domowina zestajijo pšeglěd pšedewzešarjow, kenž spěchuju serbskosć w góspodaŕstwje.

VII. Łužyca – naša domownja

Łužyca jo srježišćo a domownja Serbow. Zasajžamy se za to, aby se serbskosć w sedleńskem rumje dalej zmócnila a wuwijała. Žiwamy na zaměrne zapšimowanje serbskeje rěcy a kultury do regionalnego, komunalnego a krajnego planowanja. Stolěše trajuce wudobywanje brunice zawóstajijo serbskemu ludoju wjelike škódy. Proces strukturneje změny póbitujo nam nowe perspektiwy za wózroženje a spěchowanje serbskeje rěcy a kultury.

1. Domowina rozšyrjujo wědu wó sebje a wabi za žěło kšywowego zwězka. Wóna nawězujo direktny kontakt k zajmcam a góscam, informěrujo pšez wšake socialne seši, informaciske brošury, flyery abo wabjeńske artikle. Pśisamem tyžeński pósrědnjo informacije wó swójom statkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam. W toś tej legislaturenej periože lažy fokus na nowem wenkownem wobrazu wužěłkow ako teke na modernizěrowanju webboka a jogo póbitowanjow.
2. Z kupkoweju, towaristwoweju a župneju pawšalu pódpěrujo Domowina serbske kulturne žywjenje, nałogi a zarědowanja pó cełej Łužycy, aby serbske rěčne rummy skšušila a rozšyřila.
3. Domowina wutwórij z pomocu pódpěrowarjow a multiplikatorow dwójorěcnu normalitu we Łužycy a skšušijo serbsku identitu z tym, až pówušujo akceptancu widobnje a słyšabnje serbsku rěc pšez wužywanje serbskich znamuškow, dwójorěcnych pópisanjow ako teke pšez konsekwentne nałożowanje serbskeje rěcy w zjawnosći.
4. Gaž se nowe wjelikozawody a projekty we Łužycy zasedliju, musy se musy analiza kulturneje znjasliwosći za šćit a zdžaržanje serbskeje rěcy a kultury w regionalnem, komunalnem a krajnem planowanju pšewjasć.

Wšykne wócakowanja bazěruju na mjeńšynopšawniskem zakłaže, kótaryž wótblyšćujo se w płašecych dojadnanjach na europejskej rowninje ako teke w kaznjach na zwězkowej a krajnej rowninje.

Budyšin, 05.04.2025